

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 21. júna 2012*

„Smernica 2003/88/ES — Organizácia pracovného času — Právo na platenú dovolenku za kalendárny rok — Nemocenská dovolenka — Dovolenka za kalendárny rok, ktorá sa prekrýva s nemocenskou dovolenkou — Právo čerpať platenú dovolenku za kalendárny rok v inom období“

Vo veci C-78/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal Supremo (Španielsko) z 26. januára 2011 a doručený Súdnemu dvoru 22. februára 2011, ktorý súvisí s konaním:

Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (ANGED)

proti

Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA),

Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico),

Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT,

Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO.,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory M. Safjan, sudcovia M. Ilešič a E. Levits (spravodajca),

generálna advokátka: V. Trstenjak,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. marca 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), v zastúpení: J. Caballero Ramos, abogado,
- Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT, v zastúpení: J. Jiménez de Eugenio, abogado,
- Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO., v zastúpení: A. Martín Aguado a J. Jiménez de Eugenio, abogados,

* Jazyk konania: španielčina.

- španielska vláda, v zastúpení: A. Rubio González, splnomocnený zástupca,
 - talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Palatiello, avvocato dello Stato,
 - Európska komisia, v zastúpení: S. Pardo Quintillán a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,
- so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 7 ods. 1 smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. EÚ L 299, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381, ďalej len „smernica 2003/88“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (ďalej „ANGED“) a Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico), Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT a Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO. (ďalej „FASGA a i.“), odborovými organizáciami, ktoré zastupujú pracujúcich v rámci kolektívnej žaloby podanej týmito odborovými organizáciami s cieľom uznať právo niektorých zamestnancov čerpať platenú dovolenku za kalendárny rok aj keď sa prekrýva s dobou dočasnej pracovnej neschopnosti.

Právny rámec

Právna úprava Únie

- 3 Článok 1 smernice 2003/88 s názvom „Účel a rozsah pôsobnosti“ uvádza:
 - „1. Táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.
 - 2. Táto smernica sa vzťahuje na:
 - a) minimálne doby... ročnej dovolenky [dovolenky za kalendárny rok – *neoficiálny preklad*]...
...“
- 4 Článok 7 tejto smernice s názvom „Ročná dovolenka [Dovolenka za kalendárny rok – *neoficiálny preklad*]“ stanovuje:
 - „1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia zabezpečujúce, že každý pracovník bude mať nárok na platenú ročnú dovolenku [dovolenku za kalendárny rok – *neoficiálny preklad*] v trvaní najmenej štyroch týždňov v súlade s podmienkami pre vznik nároku a pre poskytnutia takej dovolenky, ustanovenými vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.
 - 2. Namiesto minimálnej doby ročnej dovolenky [dovolenky za kalendárny rok – *neoficiálny preklad*] nemôže byť vyplatená peňažná náhrada, s výnimkou prípadov skončenia pracovného pomeru.“

- 5 Článok 17 smernice 2003/88 stanovuje, že členské štáty sa môžu odchyliť od niektorých ustanovení tejto smernice. Od článku 7 uvedenej smernice nie je prípustná nijaká odchýlka.

Vnútroštátna právna úprava

- 6 Kráľovský legislatívny dekrét č. 1/1995, ktorým sa schvaľuje úplné znenie zákona upravujúceho postavenie zamestnancov (Real Decreto Legislativo 1/1995, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores) z 24. marca 1995 (BOE č. 75 z 29. marca 1995, s. 9654), zmeneným a doplneným organickým zákonom č. 3/2007 z 22. marca 2007 o skutočnej rovnosti mužov a žien (Ley orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres) (BOE č. 71 z 23. marca 2007, s. 12611, ďalej len „zákoník práce“), upravuje najmä platenú dovolenku za kalendárny rok, ako aj pracovné voľno pri dočasnej práceneschopnosti.

- 7 Článok 38 zákonníka práce stanovuje:

„1. Doba platenej dovolenky za kalendárny rok, ktorú nie je možné kompenzovať prostredníctvom finančnej náhrady, je predmetom dohody v kolektívnej zmluve alebo individuálnej zmluve. V žiadnom prípade nie je kratšia ako tridsať kalendárnych dní.

2. Doba alebo doby čerpania dovolenky sa stanovujú na základe spoločnej dohody medzi podnikateľom a pracovníkom v súlade s príslušnými ustanoveniami kolektívnej zmluvy o plánovaní dovoleniek za kalendárny rok.

V prípade nezhody medzi stranami stanoví dátum čerpania dovolenky príslušný súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok. Konanie je zrýchlené a má prioritu.

3. V každom podniku bude vypracovaný rozvrh čerpania dovoleniek. Pracovník musí byť informovaný o dátumoch, ktoré sa ho týkajú, najmenej dva mesiace pred začiatkom dovolenky.

V prípade, že doba dovolenky stanovená v podnikovom rozvrhu čerpania dovoleniek, na ktorý odkazuje predchádzajúci pododsek, spadá do obdobia dočasnej pracovnej neschopnosti v dôsledku tehotenstva, pôrodu alebo dojčenia, alebo do obdobia, počas ktorého sa pracovný pomer podľa článku 48 ods. 4 tohto zákona prerušuje, má pracovník právo na čerpanie dovolenky v inom období, než je obdobie jeho dočasnej pracovnej neschopnosti alebo dovolenky, ktorá mu bola priznaná na základe uplatnenia uvedeného ustanovenia, po skončení uvedeného obdobia prerušenia, napriek tomu, že príslušný kalendárny rok, do ktorého spadá dovolenka, už uplynul.“

- 8 Článok 37 kolektívnej zmluvy obchodných domov 2009 – 2010 obsahuje ustanovenie analogické s posledným odsekom článku 38 zákonníka práce.

- 9 Článok 48 ods. 4 zákonníka práce upravuje prípady prerušenia pracovného pomeru v prípade pôrodu, úmrtia matky po pôrode, predčasného pôrodu, hospitalizácie novorodenca, adopcie alebo poručníctva.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 10 Samostatnými žalobami, ktoré boli spojené, FASGA a i. začali konanie o urovnaní kolektívneho sporu s cieľom určiť, aby pracovníci podľa kolektívnej zmluvy obchodných domov 2009 – 2010 mali nárok na platenú dovolenku za kalendárny rok aj v prípade, že sa prekrýva s dobou pracovnej neschopnosti.

- 11 ANGED sa domnieva, že pracovníci, u ktorých nastane dočasná pracovná neschopnosť pred začiatkom vopred stanovenej dovolenky alebo počas nej, nemajú právo čerpať dovolenku po ukončení doby pracovnej neschopnosti, okrem prípadov výslovne upravených v uvedenej kolektívnej zmluve, konkrétne tých prípadov, ktoré sú uvedené v článku 48 ods. 4 zákonníka práce.
- 12 Rozsudkom z 23. novembra 2009 Audiencia Nacional vyhovel žalobe FASGA a i. v plnom rozsahu.
- 13 ANGED podala proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na Tribunal Supremo.
- 14 Tribunal Supremo sa odvoláva na judikatúru Súdneho dvora, ale vzhľadom na to, že opravný prostriedok sa týka prípadu, keď pracovná neschopnosť nastane po začatí platenej dovolenky za kalendárny rok, považuje za potrebné konanie prerušiť a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Odporuje článku 7 ods. 1 smernice 2003/88/ES... taký výklad vnútroštátnej právnej úpravy, ktorý neumožňuje prerušiť dovolenku s cieľom neskoršieho čerpania jej celej doby alebo zostávajúcej časti, pokiaľ počas obdobia jej čerpania nastane dočasná pracovná neschopnosť?“

O prejudiciálnej otázke

- 15 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 7 ods. 1 smernice 2003/88 vykladať v tom zmysle, že mu odporujú vnútroštátne ustanovenia, ktoré stanovujú, že pracovník, u ktorého nastane pracovná neschopnosť počas platenej dovolenky za kalendárny rok, nemá nárok na neskoršie čerpanie tejto dovolenky prekrývajúcej sa s obdobím pracovnej neschopnosti.
- 16 V tejto súvislosti je v prvom rade potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry musí byť právo na platenú dovolenku za kalendárny rok každého pracovníka považované za mimoriadne dôležitú zásadu sociálneho práva Únie, od ktorej sa nemožno odchyliť a ktorú príslušné vnútroštátne orgány môžu uplatňovať len v hraniciach výslovne vytýčených smernicou Rady 93/104/ES z 23. novembra 1993 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. ES L 307, s. 18; Mim. vyd. 05/002, s. 197), ktorá bola kodifikovaná smernicou 2003/88 (rozsudok z 22. novembra 2011, KHS, C-214/10, Zb. s. I-11757, bod 23 a citovaná judikatúra).
- 17 V druhom rade je potrebné poznamenať, že právo na platenú dovolenku za kalendárny rok má ako zásada sociálneho práva Únie nielenže mimoriadny význam, ale je aj výslovne zakotvené v článku 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, ktorej priznáva článok 6 ods. 1 ZEÚ rovnakú právnu silu ako Zmluvám (rozsudky KHS, už citovaný, bod 37, a z 3. mája 2012, Neidel, C-337/10, bod 40).
- 18 V treťom rade sa právo na platenú dovolenku za kalendárny rok nemôže vykladať reštriktívne (pozri rozsudok z 22. apríla 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, Zb. s. I-3527, bod 29).
- 19 Okrem toho je nesporné, že cieľom práva na platenú dovolenku za kalendárny rok je umožniť pracovníkovi odpočinúť si a poskytnúť mu čas na oddych a zotavenie sa. Tento cieľ sa odlišuje od cieľa sledovaného právom na nemocenskú dovolenku. Posledné uvedené právo sa pracovníkovi priznáva na účely zotavenia sa z choroby ako dôvodu práceneschopnosti (pozri rozsudok z 10. septembra 2009, Vicente Pereda, C-277/08, Zb. s. I-8405, bod 21).
- 20 Súdny dvor už v minulosti rozhodol, že z účelu práva na platenú dovolenku za kalendárny rok vyplýva najmä to, že pracovník, ktorý je na nemocenskej dovolenke počas doby pôvodne určenej na dovolenku za kalendárny rok, má právo čerpať dovolenku za kalendárny rok v inom termíne ako v tom, ktorý sa prekrýva s nemocenskou dovolenkou, a to na základe svojej žiadosti a tak, aby ju mohol skutočne využiť (pozri rozsudok Vicente Pereda, už citovaný, bod 22).

- 21 Z vyššie uvedenej judikatúry týkajúcej sa pracovníka počas pracovnej neschopnosti, ktorá nastala pred začiatkom platenej dovolenky za kalendárny rok, vyplýva, že okamih, kedy nastala uvedená pracovná neschopnosť, je irelevantný. Takže pracovník má právo čerpať platenú dovolenku za kalendárny rok, ktorá sa prekrýva s nemocenskou dovolenkou, v neskoršom období a to bez ohľadu na to, kedy pracovná neschopnosť nastala.
- 22 Bolo by skutočne nepredvídateľné a v rozpore s cieľom práva na platenú dovolenku za kalendárny rok, už citovaného v bode 19 tohto rozsudku, priznať pracovníkovi toto právo len pod podmienkou, že bol už práceneschopný, keď začal čerpať platenú dovolenku za kalendárny rok.
- 23 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že nová doba dovolenky za kalendárny rok v dĺžke, v ktorej sa pôvodne stanovená doba tejto dovolenky prekrýva s nemocenskou dovolenkou, ktorú má pracovník právo čerpať po svojom zotavení, môže byť prípadne stanovená mimo príslušného referenčného obdobia pre dovolenku za kalendárny rok (pozri v tomto zmysle rozsudok Vicente Pereda, už citovaný, bod 23 a výrok rozsudku).
- 24 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 7 ods. 1 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporujú vnútroštátne ustanovenia, ktoré stanovujú, že pracovník, u ktorého nastane pracovná neschopnosť počas platenej dovolenky za kalendárny rok, nemá nárok na neskoršie čerpanie tejto dovolenky, ktorá sa prekrýva s obdobím pracovnej neschopnosti.

O trovách

- 25 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 7 ods. 1 smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporujú vnútroštátne ustanovenia, ktoré stanovujú, že pracovník, u ktorého nastane pracovná neschopnosť počas platenej dovolenky za kalendárny rok, nemá nárok na neskoršie čerpanie tejto dovolenky, ktorá sa prekrýva s obdobím pracovnej neschopnosti.

Podpisy